

БАЙРОҚДОР БИНОКОРЛАР

Тошкент қурилишларида қизғин мусобақа авж олдириб юборилди. Зилзила оқибатларини тугатишда, шаҳарни ривожлантириш ва реконструкция қилишда қатнашадиган Ўзбекистон пойтахти ва қардош республикаларнинг бинокорлари бу ишга энг кўп ҳисса қўиши учун ҳаракат қилмоқдалар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон Касаба союзларининг Республика савати мусобақанинг дастлабки якулиларини чиқарди. 1966 йил июнь ойида қилинган иш натижаларига қараб, ибрат кўрсатган коллективларга кўма Кизил байроқлар ва пул мукофотлари топширилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Республика Министрлар Совети ва Ўзбекистон Касаба союзлари советининг Кўма Кизил байроғини қардош республикалар бинокорлари отрядлари ўртасида биринчи бўлиб «Урстрой» трести (бошқарувчиси А. Н. Шенетилински, партия ташкилотининг секретари П. С. Белецкий, Ўзбекистон қурилиш комитетининг раиси Н. Ф. Шамрай, Республика комсомол штабнинг бошлиғи Н. А. Ракитянский) олди.

Украина трестининг барча қурилиш позелари қурилиш ишларини тезда амалга ошириб юборди, ишлаб чиқариш базасини муваффақиятли ривожлантирмоқдалар, механизми яхши уюштилмоқдалар. Улар Чингондорда индустриал кўп қаватли уй қува бошладилар. Украинанинг бинокорлар шаҳар марказидаги қурилиш майдончаларига ҳам биринчи бўлиб чиқдилар — Украина массивида ишларни бошлаб юбордилар. Бу массив Ленин, Титов, Руставели, Шевченко, Ўзбекистон кўчаларидан ташкил топган беш бурчак шаклидаги жуда катта участкани эгаллаб турибди. «Гавташкенстрой» ташкилотлари орасида 159-трест (бошқарувчиси И. П. Абросимов, партия

ташкилотининг секретари А. И. Исҳоқов, қурилиш комитетининг раиси Р. С. Салимов, комсомол комитетининг секретари А. Убайдуллаев) кўма Кизил байроқ олишга сазовор бўлди. Бу коллектив бош пудрат бўйича иш планини 113,2 процент, ўз кучлари билан қиладиган ишлар планини 117 процент адо этди. Трест июнь ойида 442 квадрат метр ёки планда белгиланганидан анча кўп уй-жой майдонини фойдаланишга топширди.

Тошкентдаги биринчи иморат-созлик комбинати рекорд кўрсаткичларга эришди. Комбинат июнь ойида 22 минг 183 квадрат метр

уй-жой майдонини фойдаланишга топширди. Бу эса планда белгиланганидан қариб 3 минг квадрат метр кўп бўлибгина қолмай, шу билан бирга бу ерда илгари эришилган ҳамма даражалардан анча юқоридир. Қувватлардан моҳирлик билан фойдаланиш ва бир бирига яқин ташкилотлар билан маҳкам алоқада бўлиб иш кўриш қорхонага бош пудрат планини 112,3 процент, ўз ишлари планини 114,7 процент бажариш имконини берди. Коллектив кўма Кизил байроқ билан мукофотланди. Мусобақада галиб чиққан коллективларнинг бири беш минг сўм мукофот олади. (ЎзТАГ).

ЗИЛЗИЛАГА ЧИДАМЛИ ИЛДИЗ

Ўсимликлар илдизда ҳосилат кўп. Улардан ҳар хил фойдаланиш мумкин. Чунки, улардан энгил, пишқ материаллар тайёрлаш имконини бор.

Ўсимлик, ер совун каби ўсимлик илдизларидан қурилиш қадим замонлардан бери фойдаланиб келадилар. Бу хил илдизлардан олинган қурилиш моддаларини қурилишларда кенг қўллаш мумкин. Чунки, улардан энгил, пишқ материаллар тайёрлаш имконини бор.

Ўсимлик, ер совун каби ўсимлик илдизларидан олинган моддалардан ишланган бетонлардан, айниқса зилзилага чидамли бинолар қуришда кенг фойдаланса бўлади. Бу илдизлар таркибида 25—30 процент илдор, да сапонин моддалари бор. Булар эса, пенеобе-

тонлар ишлаб чиқариш учун жуда зарурдир. Шунингдек, илдизлардан олинган кўпирувчи моддаларни цементга аралаштирилса, энгил ва мустаҳкам қурилиш материаллари ҳосил бўлади.

Бундай ўсимликлар Тошкент, Сирдарё, Самарқанд, Сурхондарё ва Қашқадарё областларида ўсади. Афғусин, ўсимликларини табиий ҳолда сақлаб қолишга ҳам аҳамият берилмоқда. Вақолавиқ, уларни қўпайтириш учун имонитлар маълум.

Ҳозир Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Шотландия институтининг старший илмий ходими Н. Н. Моткин етман ҳақида илмий-тадқиқот ишлари олиб бормоқда. Илмий-тешириқлар шунинг кўрсатдики, етман уруғдан эчилиб, 2—3

йил парвариш қилинса, яхши ривожланади. Кейин унинг қилиб олиш мумкин. Табиий ҳолда эса жуда сенин ўсиб, 10—15 йилдан сўнг ҳосил беради. Ленин, уларнинг табиий запаси деярли бўлмайди.

Бундай аjoyиб ўсимликларга алоҳида аҳамият бериш керак. Ўсимликлар саноатида, кишиларнинг ҳаётида ҳам фойдаланиш мумкин. Уй-жойлар қуришда етман, ерсовун каби ўсимлик илдизларидан кенг фойдаланилса чакки бўлмайди.

Юқорида айтилганимиздек, улар бинокорнинг зилзилага чидамлилигини оширишда муҳим роль ўйнайди.

М. ТУЯЧЕВ, биология фанлари кандидати.

Кунни кеча пойтахтимизга саратовлик, ульяновски ва пензалли 250 дан ортиқ қурувчи келди. Суратда: саратовлик қурувчилардан (чапдан) Е. Васильев, С. Белов, Н. Варламов, А. Левин ва Н. Туров ўртоқлар қурилиш майдонига.

М. Нуриддинов фотоси.

АРМАН КВАРТАЛАРИ

Оржоникидзе районига Ленин номи колхозини, собиқ территорияси ўқдан қурилиш майдонига айлантирди. Бу ерда қардош Арманистондан келган қурувчилар янги кварталлар бунёд этмоқдалар. Ҳозир арман дўстларимиз қураётган кенг майдонда бўлажак кварталларга замин қўйилляпти.

Қурилиш тизкорлик билан олиб боришни шартан таъқоз қилаяпти. Шу мақсадда бу ерда иш яқин сменда ташкил этилган.

— Биз зилзиладан зарар кўрган тошкентлик биродарларимизга 15 минг квадрат метр уй-жой қуриб бермоқчимиз, — дейди Ереван уйсозлик комбинати қурилиш бошланиши ўринбосари Эдуард Хачатурович Беалтанин. — Бу уйларнинг ҳаммаси йирик панеллардан қад кўтарилди, Тошкент индустрияга мослаштирилди.

Бешқаватли 60 квартирадан иборат турар-жой битиларидан тўрттасини йил охиригача қўлдан чиқариш — Арманистонлик қурувчиларнинг аҳди шундай.

Б. ҚАҲХОРОВ.

КОНЧИЛАР ЮТУРИ

«Ўзбекуголь» комбинати қорхоналарида беш йилликнинг дастлабки олти ойи муваффақиятли якуниланди. Шу давр қичада кончилар тайёрлашнинг тўғридан-тўғри планда белгиланганидан ташқари 95 минг тоннага яқин «қора олтин» казиб чиқарилди. Жумладан, 9-шахта кончилари катта ютуққа эришдилар. Улар ярим йиллик топшириқни 101,6 процент қичада бажардилар. Шахтада меҳнат унвондорлигига эришган анча.

Кўмир разрез коллективининг меҳнат зафари янада салмоқли бўлди. Бу ерда пландагига қўшимча равишда 87 эшелондан кўпроқ кўмир казиб чиқарилди. Шахтёрлар коммунист меҳнат коллективи номини олиш учун курашмоқдалар. Улар ишлаб чиқаришнинг бошқа техника-иқтисодий кўрсаткичларини ҳам ой сайин оширишлар. Жумладан, меҳнат унвондорлигини 6 ярим процент оширишга эришдилар. Кўмир сифатини яхшилаб, таннархини анча камайтирдилар.

ТРАКТОРЛАР ДАЛАЛАРГА

Тошкентдаги трактор-йўтув заводи йил бошидан пландан ташқари тайёрланган 10 тракторнинг колхоз ва совхозларга жўнатди.

Ҳозир қорхонада ўнлаб таъкилий-техникавий тадбирлар амалга оширилмоқда, бу эса ишлаб чиқариш графигини бажаришни янги узеллар ишлаб чиқаришни ўзлаштириш билан бирга қўшиб олиб бориш имконини беради. Машиналарнинг Владимир шаҳридаги трактор заводи билан кооперация тарқасида ишлаб чиқармоқда. (ЎзТАГ).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ МАЙ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ АМАЛДА

ОНА ЕРИМИЗНИ ҚАДРЛАЙЛИК

Биз илгари йўл қўйилган бу ҳал-тўхатни, ҳар хил баҳоналар билан оборотлан чикиб қолган ташкилотларнинг ўзлаштиришга киришдик. Шу йилнинг ўзида 385 гектарни ўзлаштирилиб, яна етми майдонларига айлантирилди. Ишдан чиқиб қолган бундай ерларни 1969 йилгача тўла ўзлаштириш тадбирларини амалга оширмоқдамиз.

Районимизда ҳали ҳосилдорликнинг қонирлиги даражаси эмаслигига бошқа бир қатор омиллар — ерларнинг мелiorация аҳволи яхши эмаслиги, сув билан тўла таъмин этилмаётгани, ирригация тармоқлари тўла тартибга солинмагани, янги ўзлаштирилган ерларда амалга оширилиши лозим бўлган барча ишлар тўла бажариб туриб, шомша-шомларик билан фойдаланишга топширилаётгани каби ҳоллар сабаб бўлмоқда.

Райондаги экинзорларни сув билан таъминлаш соҳасида кейинги йилларда бир талай ишлар

қилинди. Районимизни сув билан таъминлайдиган Тошкент канал тармоқларида сувнинг ерга сингиб кетмаслиги учун бетонлаштириш ишлари амалга оширилди. Кейинги уч йил мобайнида Танаха, Бўка, Ердам шўр, Танаха, Карес, Шарқия, Кўкоролдаги каналларга сувнинг ерга сингмаслиги учун бетон ётқизилди. Бу албатта яхши. Бироқ шунда қарамай барча ҳўжаларда сув проблемаси тўла ҳал бўлди, деб бўлмайди.

Районда беш минг гектардан зиёдроқ шартли сугориладиган ерлар бор. Айниқса, Охангарон зонасига қиридан «Гулистон», Ленин номи, Калинин номи, Свердлов номи, Тельман номи

илмий асосда пухта ҳал этилиши лозим. Ерларни шўр бостирмаслик, заҳини қочириб учун заворлар қазиб лозим. Бироқ алоҳида-алоҳида илмий ташкилотлар, област сув ҳўжалик бошқармаси ҳали бу соҳада тузуқ Ердам бераётган йўл, Вақолавиқ, ерларни шўр босиши йилдан-йилга кўпайиб борапти. Илмий номи, Миңурин номи, Ҳамза номи, Карл Маркс номи, «Ленин йўли» колхозларининг «Бўка» совхозининг бир қанча қаргаларидан шўр чиқиб кетаяпти. Маълумки, Бўка районидан кўп пахта майдонлари қириларга — қилиқ ерларга жойлашган. Маю шў қия ерларнинг этак томонини шўр босмоқда. Бу ҳўжалик раҳбарларини жиддий

тирилди. Лекин ерни ўзлаштирувчи ташкилотлар бир томонлама иш олиб бормоқдалар. Масалан, улар ерни ўзлаштириш фанат сув чиқаришдан иборат деб ўйласалар керак. Улар сув чиқариш ерларни текислаш, ирригация шохобчалари қуришни, каналларни бетонлаштириш, йўламо-йўламо, Ҳозир «Кўкорол» совхозда 16 гектар ерни ўзлаштириб, 2 та пахтачилик, битта чорвачилик маҳсулоти, битта паррандачилик фабрикаси қуриш кўзда тутилмоқда. Янги ерларни худди Миңрақўлдаги сингари комплекс ўзлаштириш керак. Сув ҳам келсин, ерлар ҳам текислансин ва мелiorация тадбирлари тўла қўйилган, одамларнинг истиқомат қилишлари учун шартан яратилган бўлсин. Лойиҳалаш ташкилотлари буларнинг ҳаммасини ҳисобга олишлари лозим.

Ер фондини сақлаш — ҳаммаимизнинг муқаддас бурчимиз. Ҳосилдор ерларни булар бўлмагача бу-

зиб юборабериб давлат манфаатларига ҳам, ҳўжалик манфаатларига ҳам путур етказадил. Лекин бизда баъзан шундай аҳволлар ҳам юз бермоқда: бирор ташкилотта, ўз ишнини амалга ошириш учун ер керак бўлиб қолади-да, улар энг ҳосилдор ерларни танлаб, шў ерни берсан деб туриб олишадил. Олишадил-да бунинг учун бўлган сарф-харажатларини тўла-маслиқа уринишадил. Масалан, Қўйлиқ йўл қурилиш участкаси 1-2 «Пискент» совхозидан 12 гектар ер олди. Бунинг учун йўл қуриш участкаси оидин 12 гектар ерни ўзлаштириб бериши, 23 минг сўм зарарни қоплаши, 1200 тул тул қўлати ўтқазиб бериши керак эди. Бироқ йўл қурилиш участкаси бу манбурларнинг бирортасини ҳам бажармади.

Хали колхоз, совхозларнинг ўзларида ҳам маънаву ҳосилдор ерларни талон-тороқ қилиш сингари кўнгилсиз фанатларга ҳамман чек-қўйилмаган. Утган йил район «ҳўжаларидан» намоат ерлардан 95 гектари томонга учун ортиқча берилган. Эндликда намоат ерларини бундай йўллар билан талон-тороқ қилишга қатъий чек қўйиб пайти келди. Ер ҳалқ боғлиғи, у даҳисиздир.

Киншолқ ҳўжалигини интенсивлаш, ҳар гектар ердан унумли фойдаланиш соҳасида ҳали натти ишларни амалга ошириш кераклиги юқоридаги фанатлардан яққол кўриниб турибди. КПСС XXIII съезди Директивлари, КПСС Марказий Комитетининг май Пленуми, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг III пленуми қарорлари қиншолқ ҳўжалигини, шў жумладан пахтачиликни ривожлантириш учун жуда зарур бўлган улгувор программани чизиб берди. Эндликда мелiorация ишларини яхшилаб, ирригация тармоқларини талабга мувофиқ ҳолга келтириш, биз бойлик этиштириладиган она еримизнинг қадрига еттиш ҳаммаимизнинг жо-нажон бурчимиз.

К. СОДИҚОВ.

Бўка район ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи.

МЕХАНИЗАЦИЯЛАШГАН ФЕРМАДА

«Красный водопад» эксперименталь базисининг ходимлари чорвачиликни механизациялаштириш йўли билан кўп ва арзон махсулот этиштиришни таъминлашга киришди. Айниқса бу ерда сўнгги уч йил ичида чорва моллари туёғи кўпайди, махсулдорлиги ошди.

Бу ерда сутни кўпайтиришда катта ютуқларга эришилмоқда. Мана рақамларга кўз ташлаёйлик. 1962 йили ҳар бир соғин сигирдан 2732 килограмм сут соғиб олинган. 1965 йилга келиб бу рақам 3367 килограммга тўғри келди. Уч йил ичида ҳар бир соғин сигирдан сут соғиб олиш ўртача 635 килограммданга кўпайди. Давлатга топшириладиган махсулотнинг салмоғи ҳам ордди. 1962 йили бор-йўғи 432 тонна сут этиштирилди. 1965 йилда эса этиштирилган сут 700 тоннани ташкил қилди. Бу вақт ичида сигирларни машиналар ердамида соғиш аниқгина яхшиланди. Биргина тандем аппарати билан ўтган йили 680 тонна сут соғилди. Тандем усулида сут соғиб олишда машхур чорвадор Анастасия Чудная рекорд қўйди. У ўзига топширилган соғин сигирлардан кўп сут соғиб олиб Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвонни олишга сазовор бўлди.

Эксперименталь базисда асосий эътибор арзон сут этиштиришга қаратилган. Агарда бошқа

ҳўжаликларда бир центнер сут этиштириш учун 3,2—3,3 киши-кун сарфланган бўлса, бу ерда бор-йўғи 0,42 киши-кун кетмоқда. Иш машинага сунган ҳолда, битта этилаётганлиги учун ҳам махсулот ая шундай арзон этиштирилмоқда.

Бу ерда чорвадорлар Анастасия Чудная чин қалбларидан севишадил. У 1959 йилдан бошлаб сигирларни «тандем» билан сут соғадиган майдончада ишлашга ўтди. У дастлабки пайтларда аниқ қийинчиликларга дуч келди. Айниқса соғиш залига молларни ўргатиш осон бўлмади. Ойлар ўтади, аста-секин сигирлар кўника бошладил. Бу ишда базиснинг илмий ходимлари ҳам яқиндан ердан бериладил. Борган сарф соғувчининг тақрибалари кўпайберди. Шундай қилиб у қисқа вақт ичида сигирларни машиналар ердами билан соғиш маҳоратини эгаллаб олди. Ҳозир 185 боғ сигирни 2,5 соат ичида соғиб олмақда.

Базода молларни боқиш намуна йўлга қўйилган. Ҳар бир молнинг талабига қараб озука берилади. Маълумки, куннинг иссиқ пайтида моллар яхши овқатланмайди, иштасида унчалик бўлмайди. Бу эса сутни кўпайтириб юборади. Шунинг учун ҳам чорвадорлар молларни кечалари, эрта тонгда, селкин пайтда боқишга

ҳаракат қилишлар. Бу сигирлар сутининг кишини-ёзини кўпайишига сабаб бўлмоқда. Ем-хашак тежаб-тежаб сарфланмоқда.

Базода сигирлардан сут соғиб олиш ой сайин кўпайиб бормоқда. Базо ходимлари чорвачилик илмий-тешириш институтининг ходимлари билан ҳамжиҳатлида ишлаб сут бўлогини янада кўпайтириш режаларини тузмоқдалар.

Суратларда: механизация бўлимининг мудири, техника фанлари кандидати К. Зояров «тандем» усулида соғиладиган молларнинг сутини қўзатиб турибди. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутаты, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Анастасия Ивановна Чудная. Агрегатлар ердами билан чорва моллари учун озука тайёрланмоқда.

В. САЛОВ фотолари.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Шу кунларда Калинин районидан Собир Раҳимов номи колхоз чорва фермасида иш қилинган. Чорвадорлар моллар боқувини яхшилаб, махсулдорлигини ошириш йўлида астойдил меҳнат қилишлар. Улар беш йилликнинг дастлабки йили топшириқларини муддатидан олдин ошириб бажаришнинг ўз олдларига асосий мақсад қилиб қўйишган. Чорвадорлар бу йил 500 тонна сут топширишмоқчи. Ҳозирги иш мажбуриятга яраша кетяпти. Ярим йиллик план анча ошириб бажарилди. Яна бир неча ойдан кейин йиллик планни бажарганимиз дейишяпти улар.

Сут махсулдорлигини кўпайтиришда қанчалар-қанча сут соғувчилар гайрат кўрсатишмоқда. Улар кечани кеча, кундузини кундузи демой чорва бўлиминини яхшиламоқдалар. Биз Марғуба Алимова, Холда Ҳасанова каби пешнадамларнинг номини ҳурмат билан тилга оламиз. Илгор чорвадор аёллар кўнига ҳар бир сигирдан 10-12 килограммдан сут соғиб олиб ойдик, квартал планларини

ни ошириб бажаришадил. Бу чорвадорларга биринтилан сигирларнинг ҳаммаси семиз ва серсуд.

Чорвадорлар сут бўлогини кўпайтириш билан кириляниб қолишадигани йўл. Колхозда бўрқоқчиликни ривожлантиришга эътибор қатна. Қорамол роса семиртирилади. Кейин гўшга топширилади. Мол боқувчиларнинг ўз аиммаларига топширилган ишни сидқидиллик билан бажаришлари натижасида давлатга гўшт топшириш юзасидан берилган йиллик план муддатидан анча ошириб бажарилди. 44 минг ўғинга 51 минг килограмм гўшт сотилиб, план 109 процент қилиб адо этилди. Топширилган гўшнинг ҳаммаси биринчи сортларга қабул этилди.

Чорвадорлар моллар қаровини тўхтовсиз яхшилаб, махсулдорлигини оширмоқдалар. Шу билан бирга чорва кишиловига ҳам пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. Ем-хашак жағириш жадал суръатлар билан давом этириляпти.

М. АБДУВОХИДОВ.

ийинчилликларини бартараф қилиш ҳам тугри келди. Шакар-қамийш ўриб-янгилб олишини меҳанизациялаш ҳам ҳозирча мумкин бўлиб қолдирибди. Совет Иттифоқидан ишлаб чиқарилаётган қомбайнлар ердимидаги проблемани ҳал этиш учун ўзига ўйилган ва бу йил анча мундифаиятнинг олиб борилади. Утган йилда қомбайнчиларларда 500 қомбайн, бу йил эса конструкторияси яхшиланиган яна 250 қомбайн ишлади. Кубадикчи илгустус йили 800 қомбайндан фойдаланадилар.

Қуба раҳбарлари шакар қамийш ўрин-йигинини «таъбирдан марказлаштири» деб аталган марказлар оранда қисмен меҳанизациялаш режасини ҳам тузиб қуйганлар. Қубда ўриб-янгилб олинган шакар-қамийш шу марказларга кеттирилади ва машина ердимида багирлардан тозаландан вагонларга ортиб, қанд-шакар заводаларга юбориладан. Мутахассисларнинг фикрича, бу режанинг қанда натижа беришини амалда синаиб кўриш керак.

Бир вақтлар «моинада»ни штурм қилгачларининг фикр ва ҳаракатлар ҳозирги кунда Қубда янги, сошиалистик жамият куришга, озоқ Куба халқи учун бахтли ҳаёт берпо этишга ва қаратилган.

В. ЛАСКАРЕВ,
ТАСС мухбири.

Реклама
ВА Эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

26 ИЮЛДА
БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Эзбек тилида: 18.00—Телевизи-
он англиклари, 18.20 — Кинто-
дустини (мактаб) ўқувчилари
учун, 18.45—26 июль (Кубанинг
милални байрами), 19.05—Олтин
дарвоза (хужжати филми),
19.55—Концерт (Ўзбекистон ра-
дио ва телевидение орнестри),
20.30—Эртаги кун програм-
маси,

Рус тилида: 20.35 — Телевизи-
он англиклари, 20.50—Гусар жис-
си (бадний филми),
22.20 дах—Москва нурсатида
(тажриба тарбиясида),
00.25—Футбол бўйича жаҳон
биринчилиги (Англидан),
ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.10 — Мантаб
ўқувчилари учун, 18.35—Тошент
англиклари, 18.45 — Вулканлар
(хужжати филми), 19.05—СССР
спорт мастераляри, Р. Плоньфел-
дер, 19.30—Англилик балоси
филм спектаклининг 1-серияси,
Ўзбек тилида: 20.35—Шахарлик-
лар учун, 20.55—Тошент анги-
ликлари, 21.05 — Стеклопастика
(телефилм), 21.15—Тилда тиш
(телефилм).

Р. 08635. ИНДЕК

Омیتети бирлашган нашриётининг
шкент шаҳри.

1969. Г. 1166.